

Cuộc tp trn AUMX din ra ti cn c hi quân Sattahip  tnh Chon Buri ca Thái Lan gn mt nm sau khi ASEAN tiến hành mt cuộc tp trn hàng hi tng t với Trung Quốc  ngoài khi tnh Quảng ng. im mâu thuẫn là s kinh đch ngày càng gia tng giữa M và Trung Quốc trong khi nguyên tc ca ASEAN là duy trì tính trung tâm và cân bằng đa chính tr của khi giữa hai siêu cng này.

Các sự quan quân để tham gia cuộc họp triển khai mới Asean-US (AUMX). Ảnh: Patipat Janthong

Cuộc họp triển khai AUMX diễn ra tại căn cứ hải quân Sattahip ở tỉnh Chon Buri của Thái Lan gần một năm sau khi ASEAN tiến hành một cuộc họp hàng hải tổng thể với Trung Quốc ở ngoài khơi tỉnh Quảng Đông. Điểm mấu chốt là sự kinh doanh ngày càng gia tăng giữa M và Trung Quốc trong khi nguyên tắc của ASEAN là duy trì tính trung tâm và cân bằng địa chính trị của khu vực hai siêu cường này. Có thể thấy rõ một sự hàm ý ở đây.

Thứ nhất, bên cạnh của sự cạnh tranh địa chính lược và sự sẵn sàng về mặt quân sự đang chuyển từ đất liền ra biển, nên mối hiểm vào an ninh hàng hải. Mặc dù là một quốc gia lớn địa và có một quân đội lớn, M vẫn được biết đến như là một siêu cường hàng hải. M không định sự vượt trội toàn cầu của họ là như sự cạnh tranh quân sự trên biển và khu vực triển khai lực lượng bên ngoài lãnh thổ tại những khu vực xa xôi của thế giới, một phần do M có hơn một chục tàu sân bay. Là một cường quốc tuyến tính trên đất liền, Trung Quốc đã phải phát triển một lực lượng hải quân vươn ra để đối phó mà có thể hoạt động và can thiệp tại khu vực Phi, Trung Đông và Nam cực. Các nhóm tàu sân bay của Trung Quốc đang mở rộng, mặc dù vẫn còn lâu mới bằng năng lực và khả năng của đội hạm M.

Việc bên cạnh của cuộc xung đột tiềm tàng trong tương lai có thể là trên biển đối ASEAN vào cuộc để đầu M-Trung Quốc. Sáng kiến "Vành đai và Con đường" của Trung Quốc ở Nam và Đông Nam Á đang bị thách thức bởi chiến lược Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương do M lãnh đạo với trọng tâm nằm xung quanh khu vực Biển Đông. Điểm này gợi ý thích tại sao cả M và Trung Quốc cần giành được các quốc gia Đông Nam Á. Các chiến thắng trong bất kỳ cuộc xung đột lớn nào thì không thể chấp nhận vào khả năng chiến đấu, mà còn phải như một mạng lưới các đồng minh và đối tác. Ai có nhiều bên hơn trong một cuộc chiến sẽ có lợi chiến thắng cao hơn.

Thứ hai, sự cạnh tranh hàng hải M-Trung và trọng tâm của cuộc chiến này là ở Biển Đông đang thách thức như thế của ASEAN. ASEAN cần đoàn kết để duy trì tính trung lập và tránh bị chia rẽ bởi một trong hai siêu cường. Việc tiếp tục triển khai

quân với M trong năm nay, sau một cuộc tập trận tổng thể với Trung Quốc hàng năm ngoài, là cách ASEAN phòng vệ và cân bằng giữa hai siêu cường.

Bức Kinh chắc chắn sẽ theo dõi với con mắt cảnh giác cuộc tập trận AUMX, nhưng có thể sẽ không báo động quá mức. Ngoài trừ các cuộc tập trận hàng hải với ASEAN hàng năm ngoài và trong tổng lai gần, AUMX bù đắp hên và phạm vi. Tổng cộng, 10 nước ASEAN và M sẽ triển khai 8 tàu chiến, 4 máy bay và ch h 1.000 binh sĩ hải quân. Malaysia và Indonesia cũng quyết định ch c các quan sát viên, ch không phi tàu chiến, tham gia cuộc trận trận, trong khi Myanmar phái một tàu tham gia bít chp tình hình nhân quyền của nước này. Phần lớn cuộc tập trận cũng tập trung vào an ninh phi truyền thống và an toàn hàng hải, chng h n nh các hoạt động tìm kiếm và cứu h cũng nh nhng và chm không mong mu n trên biển.

Trung Quốc sẽ ít lo ngại về các cuộc tập trận hải quân này hơn so với các cuộc tuần tra do hàng hải đn phng của M (Fonops). Dđi thi chính quyền Trump, chiến dịch Fonops ở Biển Đông đã trở nên thông xuyên và quyết đoán hơn nh một cách duy trì các tuyến đng hàng hải và hàng không m. Chng nào ASEAN còn giữ các cuộc tập trận hàng hải với Trung Quốc cân bằng với M thông qua AUMX, nhng đim "cháy" tiềm tàng ch có thể xuất phát từ hành đng đn phng của m t trong hai siêu cường.

Thứ ba, Trung Quốc có thể tìm cách đánh vào sườn M không phi thông qua các cuộc tập trận hàng hải với ASEAN, mà thông qua v n b n duy nh t v đàm phán B Quy t c ng x trên Biển Đông (COC). Nếu Trung Quốc làm theo cách của h và thành công, COC cũng cùng sẽ b lo i b và ch gi i h n gi a Trung Quốc với các quốc gia ASEAN. Một COC theo mong mu n của Trung Quốc có nghĩa là các cuộc tập trận hàng hải trong tổng lai của ASEAN sẽ phi lo i tr M và các cường quốc khác tr phi Bức Kinh đđc thông báo và cho phép tiến hành.

Thứ 7, vai trò của Việt Nam là quan trọng nh t trong bối cảnh tập trận AUMX. Cùng với Philippines, quốc gia đã thông một v ki n l n v B n Đông tr c Trung Quốc tại Tòa trọng tài thông tr c ở La Hay năm 2016, lợi ích của Việt Nam là l n nh t trong các nước ASEAN vì có nhng tuyên b ch quy n chng l n v i Trung Quốc. Mặc dù Thái Lan đng cai AUMX, phần lớn cuộc tập trận hải quân trên th c t s di n ra ở ngoài khơi tnh Cà Mau của Việt Nam, ngay sát Biển Đông.

Năm 2020, Việt Nam sẽ tiếp tục chức Chủ tịch ASEAN và đang thời gian mới gần đây viên không ngừng trỗi dậy Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Vấn đề nan giải của Việt Nam là sự phụ thuộc lẫn nhau về kinh tế với Trung Quốc vô cùng lớn và sâu sắc, nhưng các quan hệ an ninh song phương lại rất căng thẳng. Tham gia tích cực các cuộc họp trên ASEAN-Trung Quốc như AUMX, thách thức của Việt Nam, giữa nhà ASEAN, sự tìm ra một sự cân bằng giữa M và Trung Quốc.

Cuối cùng, trong khi M đang cho thấy rõ ý định gia tăng trò chơi địa chính lược Đông Nam Á, thông điệp của ASEAN là duy trì sự cân bằng giữa hai siêu cường, đối xử bình đẳng với các bên, và không đứng về bên nào. Làm như vậy sẽ duy trì được tính trung lập cũng như địa vị của ASEAN trong khu vực.

M và Trung Quốc càng vịn nhau thì mỗi bên sẽ càng cần sự ủng hộ và hợp tác của ASEAN. Trong khi Trung Quốc được cho là đã chia rẽ ASEAN trong thời gian gần đây với các vấn đề Biển Đông, M đang cung cấp đòn bẩy để ASEAN lấy lại sự đoàn kết nhằm duy trì vai trò trung tâm của khu vực này trong khu vực. Trong khi cuộc đối đầu M-Trung có thể trở nên tồi tệ thêm, trước đây ASEAN có thể sẵn sàng và khôi phục một phần sự gắn kết và đoàn kết mà họ đã đánh mất.

Thitinan Pongsudhirak là Phó Giáo sư và Giám đốc của Viện An ninh và Nghiên cứu Quốc tế tại Đại học Chulalongkorn, Khoa Khoa học Chính trị với hơn 25 năm kinh nghiệm. Bài viết được đăng trên tờ [Bangkok Post](#).

Kim Nguyễn (gt)